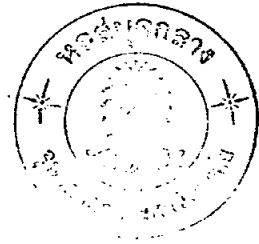

บทที่ ๑

บทนำ

ความเป็นมาของปัญหา

นางอัปสร เป็นสัญลักษณ์ของสตรีที่มีความงามเป็นเลิศ เป็นสตรีสาวสวย มีเสน่ห์ สร้างความพึงพอใจแก่บุรุษ เนื่องจากความงามของนางเป็นที่ประทับใจแก่ผู้พบเห็น จึงคลุใจให้กวีเขียนบทพรรณนาความงามของนางอันเป็นที่รักของตน หรือตัวเอกในวรรณคดีของตนให้มีความงามประดุจนางอัปสร หรือยิ่งกว่านั้น โดยกวีใช้ความงามของนางอัปสร เป็นอุปมา

ในวรรณคดีไทย บทพรรณนาความงามของสตรีในฐานะตัวเอก กวีจะใช้ นางอัปสร เป็นสัญลักษณ์แห่งความงาม ดังเช่นลิลิตพระลอ กวีได้กล่าวถึงความงามของพระเพื่อนพระแพง เปรียบเทียบกับนางอัปสรดังนี้

โคมสองเหมือนหยากฟ้า	ลงกิน
งามเงื่อนอัปสรอินทร์	สุฟ้า
อย่าก็คอบาควรรณวิไล	ถึงยาก แลณา
ชมยะแย้มทั่วหน้า	หน้าท้าวมีบุญ ^๑

^๑ลิลิตพระลอ, (พิมพ์ครั้งที่ ๑๕, พระนคร : คลังวิทยา, ๒๕๑๗),

หรือในบทว่าที่ว่า

..... เห็นสองกษัตริย์ ในห้องสี่หับญชร
 อัจฉริยะสูทูลา เยี่ยมหน้าอุจจวงเคื่อน เหมือนแวนฟ้าทั้งคู
 ทางคาตูกอยท่าง^๑

นายนรินทรธิเบศร์ กวีไทยผู้มีโวหารคมคาย เปรียบเทียบนางอันเป็นที่รักของตนกับนางอัปสรเช่นกัน ทั้งคำโคลงต่อไปนี้

ชมเชกคิไซหน้า	นวลนาง
เคื่อนคำทนิวงกลาง	ตายแถม
พิมพักตร์แม่ใหญ่ปราง	จักเปรียบ ไคเลย
ซ้ำกว่าไซไซแย้ม	ยิ่งยัมอัปสร ^๒

ในลิลิตเพชรมงกุฎมีบทชมนางประทุมวดี กวีก็เปรียบเทียบความงามของนางกับนางอัปสรด้วยกัน

กลวางคระบัตเจ้า	จอมเมือง
ประทุมวดีญะเรื่อง	ลูกทาว
สาวสุรางคนางเนือง	นับหมื่น
แหหอมลอมขนาดเจ้า	แม่เพียงอัปสร ^๓

^๑ลิลิตพระลอ, (พิมพ์ครั้งที่ ๑๕, พระนคร : กลังวิทยา, ๒๕๑๗), หน้า ๑๐๘.

^๒ นรินทรธิเบศร์, นิราศนรินทรคำโคลงและนิราศปลักย้อย, รวบรวมโดย พ. ณ.ประมวญมารก, (พระนคร : แพรพิทยา, ๒๕๑๓), หน้า ๓๘.

^๓เจ้าพระยาพระคลัง (หน), วรรณคดีเจ้าพระยาพระคลัง (หน), (พระนคร : แพรพิทยา, ๒๕๑๕), หน้า ๘๔.

ข้อมูลที่น่าสนใจในวรรณคดีสันสกฤต ไก่แก้ว วรรณคดีสมัยพระเวท กาพย์ และ
ปฐาณะ เป็นต้น

วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยได้ศึกษาเห็นว่าเรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับนางอัปสร ในด้านประวัติ
ความเป็นมา ความสัมพันธ์ ตลอดจนบทบาทต่าง ๆ ที่มีปรากฏในคัมภีร์พระเวท
มหาภารตะ รามายณะ ปฐาณะฉบับต่าง ๆ ไก่แก้ว วิทยปฐาณะ มาร์กกันเดยปฐาณะ
สิงคปฐาณะ คิวปฐาณะ เป็นต้น พร้อมทั้งทรวังศ์ กถาสรีตสากร นอกจากนี้
ยังมีจำพวกเอกสารต่าง ๆ ที่นักปราชญ์อินเดียและต่างประเทศอื่น ๆ ได้รวบรวม
เรียบเรียงขึ้นไว้ ต่อจากนั้นผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลต่าง ๆ ที่ได้จากการศึกษาจาก
เอกสารดังกล่าว ศึกษา รวบรวม เรียบเรียง แล้วนำมาเขียนเป็นวิทยานิพนธ์

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้จากการวิจัย

วิทยานิพนธ์เรื่องนี้ เป็นการรวบรวมเรื่องราวเกี่ยวกับประวัติความเป็นมา
ความสัมพันธ์ บทบาทของนางอัปสร จากหลักฐานที่เป็นภาษาสันสกฤต ภาษาไทย และ
ภาษาต่างประเทศและทำให้ได้รับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าว ทั้งจะ
เป็นผลในการศึกษาวรรณคดีสันสกฤต และวรรณคดีไทยให้กว้างขวางยิ่งขึ้น ตลอดจน
มีความเข้าใจในศิลปกรรมแขนงต่าง ๆ ของไทยและอินเดีย

